RAADSVOORSTEL

ONDERWERP
Zienswijze uitgangspunten nieuwe investeringsagenda Twente

BESLISPUNTEN
1 Kennis te nemen van de uitgangspunten nieuwe investeringsagenda Twente.
2 Zienswijze aansluitend aan de raadsvergadering van 27 september 2022 kenbaar maken aan de Twente Board.

INLEIDING
De huidige investeringsagenda voor Twente loopt eind 2022 af. In de Twente Board vergadering van 9 juni jl. is de 2022 is de conceptversie van de uitgangspunten nieuwe investeringsagenda voor Twente voor de periode 2023 – 2027 vastgesteld (zie bijlage). De achterbannen van de 3 O's (ondernemers, onderwijs en overheid) wordt gevraagd om een zienswijze op de uitgangspunten. Deze conceptversie is een startmoment voor besprekingen met de achterbannen. Het proces van de nieuwe investeringsagenda voor Twente loopt grotendeels gelijk op met het eerste moment/deel (tranche) van de nieuwe Regio Deal. Deze Regio Deal gaat met name in op onderwerpen voor grensregio's en is dus ook voor Twenterand kansrijk. De Twente Board werkt momenteel ook aan een aanvraag voor deze eerste tranche om aanspraak op dat investeringsgeld vanuit het Rijk te kunnen maken. Dat doet zij samen met de provincie Overijssel. Mede daarom is het wenselijk dat Twenterand hierbij aansluit en daarvoor onderwerpen indient.
De Twente Board biedt de mogelijkheid om in gesprek te gaan over deze uitgangspunten, met een focus op de gemeentelijke overheden die gevraagd worden het structureel financieel kader beschikbaar te stellen. In juni en juli zijn daarvoor gezamenlijke informatiesessies gepland waar raadsleden uit Twente gebruik van hebben kunnen maken. In Twenterand is op 30 mei al gesproken met vertegenwoordigers van de Twente Board. Mede door de vragen van raadsleden leidde dit tot een constructief gesprek over de toegevoegde waarde van de Agenda voor Twente voor Twenterand. Een eventuele zienswijze op dit document worden uiterlijk 15 september 2022 retour verwacht. In de bestuurlijke en ambtelijke overleggen over dit onderwerp heeft Twenterand al aangegeven deze deadline niet te halen, aangezien de eerstvolgende raadsvergadering op 27 september plaatsvindt. Direct daarna zal deze zienswijze van de gemeenteraad van Twenterand verstuurd worden naar de Twente Board. Onder argumenten wordt de inhoudelijke zienswijze beschreven.

BEOOGD EFFECT
Een economische structuur die de werkgelegenheid en de leefbaarheid in Twenterand behoudt en versterkt (doelenboom economie en werkgelegenheid). Het versterken van de sociaal economische structuur in Twente moet daartoe leiden en is iets wat je regionaal moet oppakken. De regionale arbeidsmarkt is iets waar bedrijven, ondernemers, het onderwijs en inwoners van Twenterand van profiteren.

ARGUMENTEN
Het college van B en W stelt de gemeenteraad voor de volgende onderdelen in haar zienswijze op te nemen:

Algemene uitgangspunten voor de investeringsagenda:
- Bruto Twents Geluk (gebaseerd op de indicatoren van brede welvaart) wordt het kompas en moet inspanningen en investeringen van partners in Twente verenigen.
- Er wordt voortgebouwd op de urgentie, opgaven en doelstellingen benoemd in de Agenda voor Twente 2018 - 2022. Deze zijn nog actueel.

- Het regionaal (evenredig) verdelen van beschikbare middelen is geen doel van de investeringsagenda. Wel wordt gezocht naar inhoudelijke balans in de agenda, waardoor de resultaten zichtbaar zijn in heel Twente. Met balans wordt o.a. bedoeld aandacht voor zowel hightech als brede bedrijfsleven en investeren in zowel hoogopgeleid talent als vakkrachten.
- Er is oog voor de korte en de langere termijn in de investeringsagenda.

Het kader voor de nieuwe investeringsagenda voor Twente is de strategie 2023 – 2027 van Twente Board. Deze heeft als doel 'Samen integraal werken aan Bruto Twents Geluk in de groene, technologische topregio Twente, waarbij Twente Board focus legt op 3 pijlers:

- Een sterk Twents bedrijfsleven
- Focus op maatschappelijke opgaven, met focus op economie en innovatie
    - Duurzaamheid & circulariteit (landbouw, textiel en water)
    - Slimme energie
    - Innovatieve gezondheidszorg
- Realiseren van de noodzakelijke randvoorwaarden
    - Voldoende talent op alle niveaus
    - Goede bereikbaarheid van de regio
    - Optimaal woon-, werk- en leefklimaat

Zienswijze:
De strategie van Twenterand is om de krachten met diverse samenwerkingsverbanden te bundelen zodat binnen Twenterand de onafhankelijkheid en de keuzevrijheid met perspectief van ondernemerschap mogelijk te houden. Zodanig dat bestaanszekerheid voor ondernemers, bewoners en instellingen behouden blijft. Daarnaast is volgens artikel 20 van de grondwet het beleid er op gericht dat er ook een evenredige verdeling van de welvaart is binnen de gehele gemeente, zowel binnen de kernen als ook in het buitengebied.

De gemeenteraad kan zich in grote lijnen vinden in de algemene uitgangspunten voor de nieuwe investeringsagenda Twente. De zichtbaarheid van de resultaten in heel Twente is daarin wel belangrijk, want daarmee onderbouw je de legitimiteit van een regionale samenwerking voor een lokale samenleving. Gezien het profiel van het bedrijfsleven in Twenterand spreekt ook de verbreding van de aandacht voor het brede bedrijfsleven en de investering in vakkrachten tot de verbeelding, naast de profilering als hightech regio en de hoogopgeleiden. Twente moet een sterk en breed bedrijfsleven hebben waar mogelijkheden zijn voor vele talenten. Met de uitgangspunten voor de nieuwe Twentse investeringsagenda erkent de Twente Board de noodzaak voor die verbreding. De raad van Twenterand is blij met de aandacht voor die bredere ontwikkeling.

Drie pijlers
De drie pijlers sluiten volgens de gemeenteraad aan bij de grote landelijke actuele thema's, die tegelijkertijd ook in Twenterand spelen. Ook duurzaamheid, betaalbare en toegankelijke energie en circulariteit zijn van belang voor ondernemers in een plattelandsgemeente als Twenterand, meer dan bijvoorbeeld de innovatie in de gezondheidszorg. Dat doet overigens niets af aan het bredere belang van innovatie in de gezondheidszorg voor de inwoners van Twenterand. In de ontwikkeling van talent is aandacht voor zowel theoretisch als praktisch opgeleide mensen, zoals ook bij de algemene uitgangspunten staat.

N36
De ontwikkeling van de N36 is voor Twenterand en omliggende gemeenten een actueel onderwerp. Hierbij gaat het in eerste instantie om de veiligheid van de N36. Dankzij een stevige lobby vanuit Twente, waar Twenterand een vooraanstaande rol inneemt, wordt vanuit het Rijk ingezet op verbetering van die veiligheid. Een veilige N36 speelt wat de gemeenteraad van Twenterand betreft een cruciale rol in de verbinding tussen Noord-Nederland en de Regio Twente en daarmee voor de economische ontwikkeling van Twente. Het is om die reden zeer teleurstellend dat daarover

vooralsnog niets over opgenomen is in de uitgangspunten van de investeringsagenda, daar waar wel andere verbindingsroutes expliciet worden benoemd. De gemeenteraad van Twenterand dringt er bij de Twente Board op aan om deze ontwikkeling mee te nemen in de uitgangspunten.

Herkenning
In het uitdragen van de uitgangspunten moet er aandacht zijn voor het feit dat ondernemers en inwoners uit heel Twente zich herkennen in de strategie en de onderwerpen die via de investeringsagenda opgepakt moeten worden. Dat heeft als gevolg dat meer mensen het belang van deze samenwerking inzien. Daar heeft het volgens de gemeenteraad in de afgelopen Agenda voor Twente wel aan ontbroken. Twente Board geeft zelf aan dat de directe relatie tussen de investeringsagenda en de economische effecten in Twente, moeilijk aan te tonen is. Datzelfde geldt voor de economische effecten voor Twenterand. In de raadsinformatiebijeenkomst van 30 mei is wel aangegeven dat Twenterand er economisch gezien goed voorstaat. Waar het gaat om de ontwikkeling van het aantal vestigingen sinds 2011 zit Twenterand steeds boven het Twents gemiddelde. Datzelfde geldt ook voor het aantal banen in Twenterand dat nog ruimer boven de Twentse ontwikkeling zit.

Monitoring
De meetbaarheid van de effecten voor de Twenterandse economie vindt de gemeenteraad van Twenterand een belangrijk punt te vinden voor de nieuwe investeringsagenda. Dat de Twente Board daarin aangeeft om transparante en gelaagde monitoring van de investeringsagenda vorm te geven, vindt de raad van Twenterand dan ook een goede zet, om meer grip te krijgen op het toezicht daarop. De inzet van de middelen in de investeringsagenda wordt door Twente Board op drie niveaus gevolgd: projectniveau, programmaniveau en systeemniveau. De toetsing vindt plaats op basis van criteria en prestatie-indicatoren. Jaarlijks komen er voortgangsrapportages waarin duidelijk wordt of doelstellingen worden behaald.

Bruto Twents Geluk
De ontwikkeling die de regio doormaakt wordt inzichtelijk gemaakt in de investeringsagenda (Twente Index) en op de brede welvaart (Bruto Twents Geluk). De Bruto Twents Geluk index is in ontwikkeling en wordt gelanceerd 27 oktober 2022, tijdens het jaarlijkse Twente Board event. In de uitwerking van de investeringsagenda 2023 – 2027, wordt de Twente Index nauwer afgestemd op de strategie van Twente Board. De investeringsagenda bevat bij vaststellen daarmee een set aan indicatoren om langjarig de ontwikkeling van Twente te volgen. Er wordt aangegeven wat de nulmeting is en welke ambitie wordt nagestreefd.
Uitgangspunt voor Twenterand is een evenredige verdeling van welvaart. Twenterand is een plattelandsgemeente bestaande uit verschillende kernen in een uitgestrekt buitengebied. Ondernemerschap in Twenterand is divers en bestaat uit ondernemers in de kernen (midden- en kleinbedrijf), bedrijventerreinen en in het buitengebied (landbouw, tuinbouw en recreatie). De raad gunt een ieder een gelijkwaardig aandeel in het kader van het Bruto Twents Geluk, zodat zij hun ondernemingen verder kunnen ontwikkelen. Voor dit perspectief is een goede boven- en ondergrondse keteninfrastructuur nodig, in en tussen de kernen, bedrijventerreinen en het buitengebied. Dit geldt voor de aanleg van reguliere voorzieningen die (water, riolering, kabel) en innovatieve (waterstof, glasvezel, 5G enz.) die niet redelijkerwijs toe te rekenen zijn aan individuele partijen. Deze zijn echter wel noodzakelijk voor de economische versterking van Twenterand als geheel en ondernemers, al dan niet in samenwerkingsverband. Het versterken van de ondernemers vergroot de kansen in de kernen en in het buitengebied en draagt bij aan het Bruto Twents Geluk in Twenterand.

Flexibiliteit
De gemeente Twenterand staat niet alleen met het gezicht naar Twente, maar zoekt ook naar de mogelijkheden van economische samenwerking richting Ommen en Hardenberg. Wat de

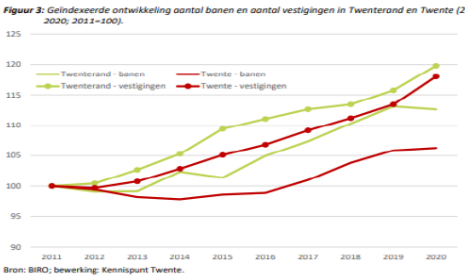
gemeenteraad van Twenterand betreft moet er ook ruimte zijn voor dergelijke mogelijkheden van samenwerking met andere regio's. Ook is het voor de gemeenteraad van Twenterand wenselijk meer flexibiliteit te creëren in programma's/projecten/onderwerpen en daar ook de financiering op aan te passen. Hiermee creëren gemeenten voor zichzelf maatwerk en heb je directer resultaat van je investeringen. Voor Twenterand geldt dan nog dat het beter past bij de moeilijke financiële situatie van de gemeente.

Wat levert de Agenda voor Twente op?
In deze zienswijze worden de punten beschreven die de gemeenteraad van Twenterand belangrijk vindt voor de nieuwe investeringsagenda. Dat komt voor uit de vraag wat zo'n agenda de gemeente Twenterand daadwerkelijk oplevert. Het antwoord op die vraag is bij de huidige Agenda voor Twente te weinig duidelijk geworden voor Twenterand, maar is wel van belang in aanloop naar de besluitvorming over de financiële bijdrage die van de 14 gemeenten gevraagd gaan worden. Twente Board biedt verschillende momenten waarin de voortgang van de Agenda voor Twente wordt gepresenteerd, zoals events en een voortgangsrapportage: https://twenteboard-juni-2022.greenzeen.io/04f04541-0747-4008-8eb3-a7ccdc07e7d1/cover/09ec3840-d103-4f2a-b207-37ae62cb6cff

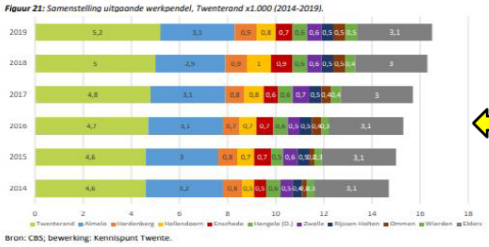
De reden dat Twenterand voornemens is niet mee te doen aan de nieuwe Agenda voor Twente is een financiële. De opbrengsten van een investering kunnen echter zodanig zijn dat het de druk op de begroting verzacht.
In de raadsinformatiebijeenkomst van 30 mei heeft de Twente Board een presentatie gegeven waarin de opbrengsten voor Twenterand werden gepresenteerd via onderstaande twee dia's:

Wat zien we in Twenterand?

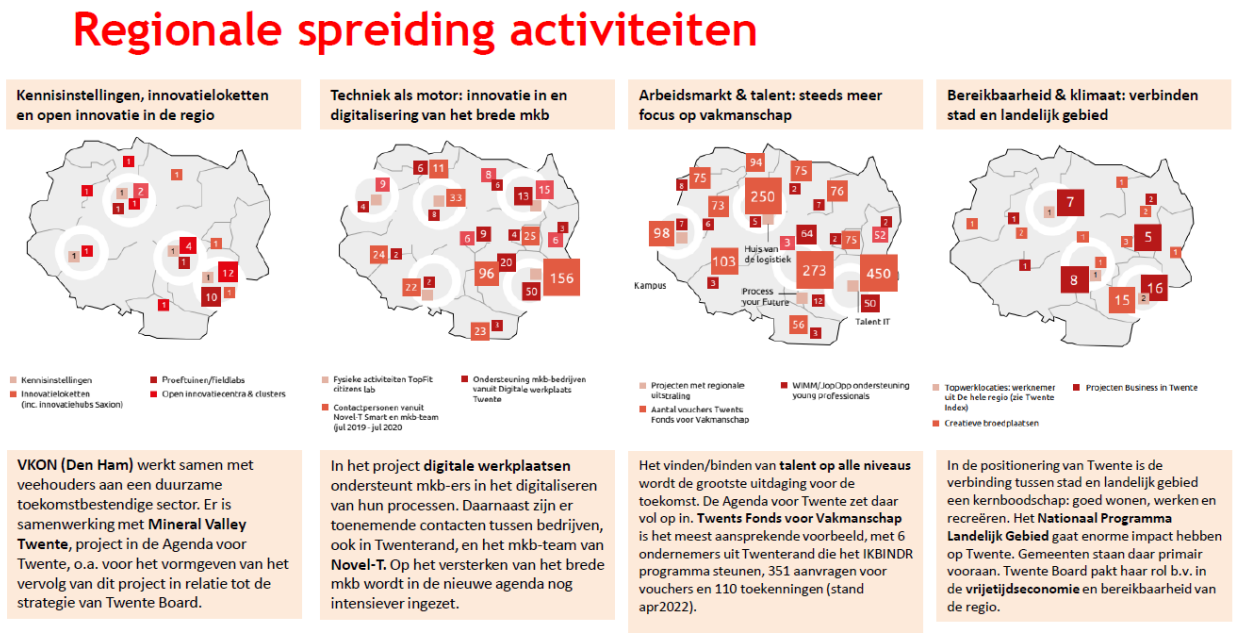

Het gaat goed met Twente en Twenterand presteert boven het gemiddelde in Twente.

Ruim 11.000 inwoners van Twenterand, werken in andere gemeenten Twente, vooral in Almelo (3.100), Hardenberg en Hellendoorn

Bij de behandeling van de aanvraag voor de financiële bijdrage aan de nieuwe Agenda voor Twente wordt een uitgebreidere analyse gegeven over de betekenis van de huidige Agenda voor Twente voor de economie van Twenterand.

Regiodeal BZK
Een belangrijk thema voor de komende Regiodeal is Grensregio's. Twenteboard, waarin ook de provincie Overijssel deelneemt, is de gesprekspartner in deze Regiodeal. De raad erkent dat dit aansluit bij de behoefte van Twenterand om ook samen te werken met onze oosterburen en juicht dit toe. Meedoen met de Twentse investeringsagenda helpt bij het op de agenda te krijgen van de wensen van Twenterand op dat gebied.

Financiering
De evaluatie van de Agenda voor Twente 2018 – 2022 laat bijvoorbeeld zien dat een bedrag van € 15 miljoen uit de Agenda voor Twente heeft geleid tot € 169 miljoen aan investeringen (stand eind 2021). In de investeringsagenda voor de komende vijf jaar wordt uitgegaan van een vergelijkbare ambitie als de huidige, aflopende agenda. Wel is er hogere ambitie als het gaat om kwaliteit van de programma's en projecten. Dit zit met name in het beter aansluiten op de behoeften van het bedrijfsleven en het verbinden van regionale activiteiten met andere regio's voor het nationale verdienvermogen en richting Europese programma's. Bij de besluitvorming tot oprichting van Twente Board hebben de 14 Twentse gemeenten een basisbedrag per inwoner van € 9,01 per jaar beschikbaar gesteld voor de sociaaleconomische agenda van Twente. Het genoemde bedrag is destijds opgebouwd door de budgetten voor de economische activiteiten binnen de toenmalige Regio Twente en de middelen van de Agenda voor Twente 2018 – 2022 samen te voegen. Dit budget wordt sinds 1 juli 2021 door Twente Board beheerd. Het voorstel is om dit basisbedrag, geïndexeerd conform het besluit van het AB van de toenmalige Regio Twente van 28 oktober 2020, door te zetten voor de investeringsagenda 2023 – 2027. Op hoofdlijnen wordt dit financieel kader als volgt ingezet (prijspeil 2022):

Opbouw begroting Twente Board (prijspeil 2022)		
Financiering uitvoeringsorganisatie	€	4,14
Financiële bijdrage aan programma's en projecten (waarvan 12,5% beschikbaar voor ontwikkel- en beheerfee)	€	4,08
Financiering partners in het ecosysteem	€	0,96
Vrijetijdseconomie	€	0,09
Totaalbedrag per inwoner per jaar	**€**	**9,27**

Met het financieel kader kunnen niet alle thema's en programma's benoemd in de strategie van Twente Board proactief worden opgepakt. Het jaarplan van Twente Board geeft inzicht welke keuzes daarin worden gemaakt. Gedurende de uitvoering van de investeringsagenda komen er kansen voorbij, die nu nog niet bekend zijn. De benodigde cofinanciering om deze kansen te beantwoorden, kunnen komen uit de beschikbare middelen in de investeringsagenda, maar ook door additionele (incidentele) middelen vanuit regionale partners te combineren. Twente Board voegt jaarlijks bij haar jaarplan een kansenscan toe om voor het komende jaar te bespreken hoe eventuele inzet van incidentele middelen kan leiden tot meer impact voor Twente en vergroten van de multiplier in investeringen voor Twente.
De gemeenteraad van Twenterand benadrukt het belang van de ruimte die wordt geboden voor 'voorbijkomende kansen' die niet in de agenda zijn opgenomen. De bijdrage per inwoner die zal worden gevraagd van de gemeenten vindt Twenterand te hoog. Er zit geen flexibiliteit in het bedrag (kiezen wat voor jouw gemeente werkt), maar het is één vast bedrag, daar waar andere regio's (bijvoorbeeld Zwolle) die flexibiliteit wel kennen. De hoogte van het bedrag in combinatie met de financiële situatie van de gemeente Twenterand heeft ertoe geleid dat in het coalitieakkoord 2022 – 2026 'In elke kern: voor elkaar!' staat dat Twenterand de gevraagde, meerjarige financiële bijdrage voor de nieuwe investeringsagenda dan ook niet beschikbaar stellen. De reden daarvoor is de zorgelijke financiële situatie van de gemeente. Ondernemers uit de gemeente hebben aangegeven zorgen te hebben bij dit voornemen van de gemeente Twenterand. Mocht die financiële situatie het toch toelaten om weer mee te doen, dan zal Twenterand wellicht weer aan willen sluiten vanuit het belang van regionale, economische samenwerking.

KANTTEKENINGEN
Waar van toepassing zijn deze opgenomen onder argumenten.

UITVOERING
Nadat de gemeenteraad de zienswijze op 27 september heeft behandeld, zal deze naar de Twente Board worden gestuurd. De 14 Twentse gemeenten besluiten op basis van de door de Twente Board vastgesteld investeringsagenda over het meerjarig beschikbaar stellen van het gevraagde financieel kader tijdens behandeling van de programmabegroting.

FINANCIËN
Dit besluit heeft geen financiële consequenties. Deze zienswijze gaat niet over de financiële bijdrage die aan gemeenten wordt gevraagd voor de nieuwe Agenda voor Twente. Na vaststelling op 29 september gaat deze agenda ter informatie naar de 3O-partners in Twente Board om te delen met hun achterban. De 14 Twentse gemeenten besluiten op basis van deze investeringsagenda over het meerjarig beschikbaar stellen van het gevraagde financieel kader tijdens behandeling van hun programmabegroting in oktober/november van dit jaar.

COMMUNICATIE
Dit wordt bekend gemaakt via de openbare besluitenlijst.

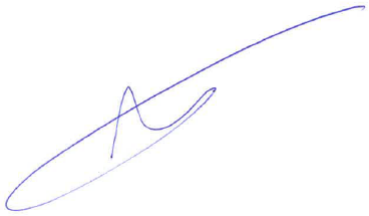
Burgemeester en wethouders van Twenterand

de secretaris,

P.F.G. Rossen

de burgemeester,

mr. J.C.F. Broekhuizen